

Libertatea și vitalitatea popoarelor.

(s.) Cunoscutul șovinist Bartha, în foia „Magyarország“ întâmpină c'un articol de fond sosirea în Pesta a renumitei menagerii și a altor lucruri demne de vedut, ba chiar miraculoase ale vestitei firme americane Barnum. Dâsul înalță până la cer spiritul organizator, dispunător, susținător și întreprinzător, care a conceput idea acestei gigantice colecțiuni de lucruri demne de vedut, a intrupat'o, o susține și pune în lucrare în toate amănuntele ei cele numerate. Trage apoi o paralelă între acel spirit și între acela al cetățenilor fericitei Ungarie și, constatând cu amărăciune sarcastică nespusa inferioritate a rivalității acestor din urmă, conchide că, până ce Americanul are două mâni drepte, cetățeanul ungar, séu cum dice d-lui Maghiarul, n'are nici una, ba mai réu chiar, are două mâni stânge.

Firesce, că Bartha ar dori cel puțin o scintea din acel spirit fecund în invențiuni, rezolut la întreprinderi, tenace în executare și neînfrânt față de greutate, adversități ba chiar față de nesuccesul momentan, adecă din vitalitatea Americanului. Bartha însă cu toți bărbații maghiari — porecliți providențiali, rămân și au rămas tot-deuna la *dorire, nu fac și n'au făcut nimic* pentru a produce în cetățenii acestui stat acel spirit practic, și vitalitatea, care s'a prefăcut în sânge deja la American; dér fac cu voiă și fără de voiă și au făcut totdeuna aceea, ce este diametral opus realității *dorirei lor*, adecă restrâng, apasă, din gelosia, vanitate și închipuire națională, din grandomania, prin măsururi polițienesci libertatea publică și așa încâtuseză și foc olog geniul producător, vitalitatea popoarelor țării.

Poporului maghiar, acestui biet hegemon, pururea predominant de spirite, cum este al lui Bartha Nicolau, încă îi lipsește simțul practic în aceea măsură ca să constrângă pe conducătorii săi a deslega probleme practice și este mai aplectat a merge după aceia cari îi sciu linguși vanității. Dâsul dintre Széchenyi și Kosuth l'a ales pe cest din urmă și la vorbele lui măgulitoare vanității sale și-a pus existența în mâna lui, până ce pe cel dintâiu, pe omul practic și rece calculator chiar și în politică îl considerau pe acele vremuri de „*pecio-vici*“, (aderent al imperatului și guvernului de atunci, ba chiar de trădător.)

Între spiritul american și maghiar este așa de mare diferența, cât este de mare oceanul, care desparte aceste două popore. Așa de mare este diferența și între bărbații lor conducători.

Maghiarul visază, Americanul lucră. Maghiarul visază de gloria și mărirea națiunei maghiare și-și pierde vremea și reputațiunea înaintea popoarelor lumii, voind să maghiarizeze cu toate mijlocele pe poporele conlocuitoare; Americanul lasă în pace toate limbile și poporele sale, le dă libertate deplină în biserică,

administrațiã, instrucțiã, justițiã și se pune pe lucru a deslega problemele vieții practice, a-și câștiga culturã, bunăstare materialã și putere înăuntru față de guvern și înafară față de străini.

La noi administrațiã n'are habar de intrã réul în sat, dér îndată este pe picioare, decât cutare flăcău a pus pe brêul séu alte colorii decât cele maghiare. Instrucțiã publicã totã se învêrtesce pe lângă proselitism. N'are grije, decât învață copiii cetățenilor ceva séu ba, numai maghiarizeze sé-o sdrobescã bineréu, tot una. Dreptatea se face într'o limbã, care nu o precepe decât o parte a cetățenilor; judecãtorii și diregëtorii nu se înțeleg cu poporul. De aci pierdere de timp și bani la stat și la cetățeni. La noi nu poți face un pas, ca să nu fiã bănuít de trădare de stat. În America nici în minte nu le vine diferitelor limbii, că ar puté să tradeze cutare statul.

În America dérã libertate deplină și viață de stat și privatã practicã, fructiferã; la noi polițiã la tot pasul, visurii și fantosmagorii și urmãrile deplorabile ale acestora în viața privatã și publicã.

Este ôre cu puțință, că într'o asemenea atmosferã se se nascã și desvôlte spirite à la Barnum și alți Americani renumiți în sfera lor?

Numai trăind în libertate adevêratã, așa-dér prin administrațiã adevêratã umanã este cu puțință ca geniurile popoarelor să se desvôlte și să producã fructele lor. Poporele acestui stat au atâtea daruri naturale câte au Americanii de nu mai multe, — dér administrațiã și libertatea de-acolo și — de aici!!

Décã doresce atât de înfocat Bartha și sofi spiritul american la noi, pentru ce nu pretinde mijlocele cari produc acel spirit: libertate adevêratã și administrațiã umanã în înțelesul cel mai genuin al cuvântului? Și pentru ce nu încetã cu proselitismul și servilismul, cari încãtușezã totã viața noastră publicã și înăbușesc cele mai nobile și fructifere porniri?

Dênși fac și cu spiritul american ca cu independența țerei: O doresc, dér mijlocele ce duc la ea, adevêrata libertate și egala îndreptãrire nu le trebuiesc, ca mórtea.

Bartha scie bine, că în împrejurãri și stãri ca cele dela noi nu se pot nasce spirite à la Barnum și decât s'ar nasce nu s'ar puté desvolta și decât s'ar desvolta prin minune, ar trebui să mERGã în America ca să se validezeze. La noi ar fi destul un afiș nemaghiar, un șerpar în colorii suspecte séu voia rea a cutãrui solgãbiréu, ca să le facã imposibile. Dér pentru aceea Bartha Nicolau plânge după spirit american și scrie tirade în „Magyarország“ despre acest spirit.

Șovinismul. „Alkotmany“ dela 4 Iunie publicã un prim-articol, care se ocupã cu șovinismul. Dice, că i-ar plăcé, decât firescul șovinism l'ar numi cu vorba vechiã *patriotism*. Dér șovinismul, care e o vorbã

stréinã, vor se-l facã anumiți indiviți politiciani un principiu de guvernament, adecã scoțându-l din cadrul sentimentului îl plantează în regiunile sterile ale politiceii. După aceștia — dice — șovinismul séu că însemnã validitatea exclusivã a rasei domnitore, séu validitatea cât mai largã a limbii oficiale a statului și pe teren social. Apoi continuã așa:

„Câtã vreme șovinismul rămâne simplu iubirea de patriã, nimeni nu poté ridica excepțiunã contra lui. Cel ce nu vré să fiã cetățen iubitor de patriã, acela este un trădãtor de patriã, și meritã dispreț. Dér îndată-ce ducem șovinismul pe teren politic și-i schimbãm sensul original, putem fi pre-gãtiți, ca față cu șovinismul rasei domnitore să stea șovinismul celorlalte rase. Ciocnirea e așa-dér inevitabilã. Êr decât odatã existã gelosia între deosebitele rase, cari compun națiunea, și între naționalitãți, cestiunea nu se poté rezolva decât prin minte și înțelepciune. Binele patriei, cuvântul dreptului — étã mijlocele rezolvãrii, ér nu sgomotul pressei jidovescei. Nimeni cu mintea întrégã nu va voi, ca statul ungar să înceteze a fi unguresc și să fiã federalist; dér fiã-care patriot trebuie să respingã tonul rãsunãtor și certãnel, în care presa jidovescã tratézã cestiunea de naționalitate. Și fiã-care Maghiar creștin trebuie să protesteze în contra îndrãsnelii, ca presa jidovescã să vré a-l învêța patriotism.“

Nu comentãm, dér nici nu credem, că Schreib-Moritz-ii dela presa de care vorbesce foia din cestiune, vor pune la inimã și vor urma sfaturile, ce li-se dã. S'ar rãsturna atunci „idea de stat maghiar“ cu fundu 'n sus și gazetarii speculanți n'ar avé cu ce să-și mai hrãnescã publicul.

Din România.

Bucuresci, 19 Mai v. 1901.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

„Fericiti cei séraci cu duhul“, că numai aceia n'au putut prevedé situațiunea actualã a României

Nu sciu cum ved lucrurile actorii politicei de după culise împreună cu directorul de scenã, noi însă, privitorii din parter, le vedem în colorii destul de mohorite.

Séracu Bãrnățiu, el prevedea, că o să ajungem aici cu străinii dinăuntru și dinafară, cari ne stãpãnesc de fapt pe calea financiarã și economicã. „Drang nach Osten“ pe care l'a combãtut cu atâtea argumente nêperitóre réposatul Marțian, pare a eși acum pe față sub pomposul titlu diplomatic: *convențiunã consularã*, pentru care stãrue „Pester Lloyd“ de Joi séra cu energia propriã rasei judeo-maghiare. Din diarele bucuressene veți fi vedut și nota ambasadorului austro-ungar la Bucuresci adresatã ministrului nostru de externe în afacerea Collaro, sprijinind pe consulul Greciei spre a ajunge în posesiunea averei rămase în sumã de câte-va mii de lei.

Suntem de-odatã amenințați de a fi dați înapoi la regimul *jurisdicțiunilor consulare*, cari încurageau emigrarea străinilor în România, venetici dela apus și dela răsãrit. Acest aluat cosmopolit dela 1867 încóce a crescut înfricoșat, încãt prin orașe e aprópe să copleșescã elementul român. Ei, apoi mai poftescé și încheie și *convențiunã consularã (!?)* ca străinii să înfloréscã și elementul autohton să vestejéscã.

Și cum n'ar slãbi și vesteji elementul român, cât de unde iei și nu mai pui, trebuie să sece!

O paralelã între poporul bãstinaș și elementele străine, dêu, nu poté să iasã, decât în defavorul celui dintâiu.

Numai bietul sãtean român muncesce pentru a tiné *institutiunile urbane, umanitare și cosmopolite*.

Stréinul are spital gratuit, medicamente gratuite, consultațiunã medicalã gratuite; femeile străine pe lângã acestea mai au și spital gratuit de maternitate cu numele „*Filantropia*“, plus că dómnele din înalta societate au mai înființat și întrețin din ródele muncii țeranului român așa numita societate „*Leagãnul*“, sub presidența Principesei Gr. Cantacuzino; și apoi se vedé cum zãcăresc în leagãne de métasã basterdii séciencelor, ciangãoicelor și jidovóicelor.

Dér să aruncãm o privire și asupra învêțãmântului și vom vedé, că și acesta de jos până sus e gratuit.

Cine plătesce dér în țera acéstã?

Romãnul, séracu!

Nu fără temeiu diceau dérã încã strămoșii noștri: bunã țerã, rea tocmelã!

Chiar ađi des de diminétã m'am în-têlnit c'un bun Român, avocat practician în capitalã, care are ocașiunea de a cunoșce bine magistratura țerii și-mi spunea, că magistrãtii se compun în majoritate din trei grupãri levantine: greci, armeni și bulgari, în fața cãrora elementul român dispãre.

Pe mine nu m'a surprins, cât înțelesesem mai de mult, că și la administrațiã și mai ales la ministere sunt aceste grupãri bine reprezentate, fiã ele liberale, junimiste séu conservãtore. Au nu vestitul cuțovlah Ghermani, fost ministru junimist, a administrat Grecilor averea de mai multe milioane rãmasã de cuțovlahul Musicu, decedat la Craiova? Casurii de asemenea naturã sunt destule și tóte partidele s'au întrecut a-le crea.

Și fiind-cã în țerã, creștinãtatea: *ortodoxia bizantinã*, se confundã încã chiar și ađi mult cu *naționalitatea*, li-au fost ușor elementelor venetice levantine să se cocotéscã în fruntea mesei, aședãndu-se în grupãri, pe când noi Romãni n'avam nici o grupãre. Naționalismul nostru e înăbușit de sumanul patriotismului réu înțeles și de aceea réu practicat în sens cosmopolit și umanitar.

Decãt așa, și în special, decãt să ajungem éráși la regimul consular, era mai în interesul țerii, ca elementelor apusene industriale și culte să li-se înlesnescã încetãțenirea, cât în acest cas amestecul străinilor în justițiã țerii, n'ar avé loc așa de des.

Levantinii însă nu pot admite concurența pe terenul cultural al apusenilor și de aceea pãzesc bine porțile cetățeniei romãne, cetățenieã, în care ei au intrat pe ferestrii, grațiã confuziunei dintre ortodoxiã și naționalitate, și ajunși în capul trebilor au zãpãcit pe Romãni, încãt ca rasã distinctã nu mai pot cârmui țera conform *intereselor de rasã latinã*, care populézá satele fără a beneficia de institutiunile umanitare și cosmopolite urbane, așa că noi nu suntem în realitate un stat național, ci un stat umanitar cosmopolit.

Đilele acestea, cu ocașiunea congresului medicilor în capitalã, ministrul de

rassă latină, Aurelian, făcea apel la medicii țării, ca să regenereze poporul român rustic.

Este prețiosă această constatare a ministrului treburilor din lăuntru, că, pe când străinii se înmulțesc și se îmbogățesc în țară, Românul baștinaș sărăcesce și degenerează.

Regenerarea nu se poate face, decât prin traiul bun, locuință sănătoasă și îmbrăcăminte corespunzătoare. Acestea cer bani și banii îi dăm străinilor și străinătății, pentru-ca să avem orașe iluminate cu electricitate și tramvaiuri electrice, spitale pompoase pentru urbani, „leagănuri de mătăsuță” pentru slujnicile ciococilor, ăr țeranii să umble cu cămășile rupte, hemeșii de fôrme și să móră ca sutele de pelagră, ce provin din miseria. Și regatul român pentru această nobilă rassă latină să n'aibă bani de a-o lecui, pre când pentru levantinii și apusenii urbani are destui de a-i risipi!

Alaltă-eri, Joi, 17 Maiu c. a fost Joia Moșilor. După amezii am fost și eu să mai privesc datinele străbune. Multă schimbare am găsit în timpul de 15 ani, de când n'am mai fost la „vestitul tîrg de țară al moșilor”.

O amestecătură de semi-civilizațiune apusă împesăritată cu o viață greco-bulgară bizantină mă făcea să cred, că m'aș găsi într-o suburbă semi-europenă dintr'un oraș levantin. Acesta prima mea impresiune cam pe la 4 ore după amezii, din ce în ce începea să dispară și să mă transporte era în mijlocul unui popor cu adevărat român, care venea din județele apropiate: Ilfov, Vlașca și Ialomița. Bătrâni, bărbați, junii, tineri, neveste și fete mari în hainele lor albe ca lebedă, cu flori în cosițe și cu baere pe piept peste iile lor cusute cu arnică și cu mătăsuță, m'au adus ărăși la frumosul meu ideal și la dulcile mele iluzii din tinerețe.

Și când am văzut călășerii esecutând jocuri antice romane înaintea membrilor înaltei familii regale române, m'am înviorat și m'am înveselit împreună cu micii principii, cari la vederea saltului călășerilor aplaudau, încât trebuia să fi din piștră ca să nu simțesc, că acest popor descinde dintr'o mare rassă nobilă antică și precum a străbătut până aș, va învinge și d'acel înainte greutățile cu cari are să se lupte pentru păstrarea limbii, culturii și datinelor sale străbune.

În acel moment, aprins de iubirea națiunii române, pe care o port cu atâta foc în inimă, am simțit din nou credința, care în curs de 30 de ani dela eșirea mea în viața publică m'a condus până aș:

Nu! Poporul român nu va peri, el se va reculege, se va întări și va fi un puternic element de ordine și civilizațiune, formând un valoros stat național la porțile orientului european!

Conducătorii se vor deștepta din ameteala actuală și vor începe a pune bazele unei organizații reclamate de cerințele adevărate ale unui stat național român!

Din delegațiunii.

Delegațiunea austriacă a ținut alaltă-eri prima ședință plenară, la ordinea zilei fiind *budgetul de război*. S'a desfășurat o discuțiune înfocată.

Herold (ceh) spune, că spiritul de care e străbătut aș guvernul de război nu corespunde concepțiunii spiritului timpului. Armata nu mai poate fi considerată aș de instituția separată, de sine stătătoare; ea este o parte din stat, prin urmare și spiritul de care are să fiă condusă, trebuie să fiă modern. Armata nu este alt-ceva, decât *națiunea înarmată*. — Vorbesce apoi în contra duelului în armată și ăice, că nu poate înțelege, cum se face, ca cine-va să fiă silit a duela, pe când duelul este o faptă punibilă. — Accentuează mai departe necesitatea reformării codului penal militar și trece la *cestiunea limbii* în armată. În privința acesta ăice, că limba armatei (germană) n'ar trebui aplicată decât în administrația de război. Față cu soldații ar trebui folosită numai limba regimentelor. — Esecuțiune și aceea, că ofițerilor li-se interăice a lua parte la adunări științifice.

Sfârșese accentuând, că în armată ar trebui introdus spiritul conștiinței naționale.

Thurnher e în contra sarcinilor militare și ăice, că acestora trebuie să li-se pună odată capăt. Ar trebui introdus serviciul de 2 ani; să se aplice măsurile cele mai severe față de autorii maltratărilor; să se reformeze legislația militară; să se sisteze sila duelului și să se introducă repausul dominical.

Dollinger se alătură la dorințele anteriorilor și se ocupă mai ales cu *cestiunea duelului*. Cere o reformă, în virtutea căreia să nu se potă procede pe calea juriilor de onoare contra acelora, cari refuză duelul. Se ocupă apoi cu activitatea acestor juriu pe timpul mișcării *Los von Rom*, a cărei țintă este incorporarea la Germania a provinciilor germane din Austria. (*Wolf* intrerupe ăicend: nu mișcarea germană, ci Roma este inamicul Austriei). S'a dat lozinea: „Un imperiu, un împărat, o religiune”. Ce este acesta, deăcă nu agitățiune în contra monarhiei?

Pommer polemizează cu Herold în *cestiunea limbii* în armată și află regretabil, că honvețimeii ungare și croate li-s'au făcut concesii în privința limbii de serviciu.

Delugan (italian) vorbesce din punct de vedere al naționalității italiene, exprimând mai multe dorințe.

Br. Wasilco (Bucovina) vorbesce despre *cestiunea naționalităților*, care — ăice — e încă *deplin neresolvată*. Aduce înainte preterările confesionale de cari sunt împărțășii compatrioții săi în armată. Mare ilaritate a produs când — vorbind despre ciua caldă ce ar trebui dată soldatului — spuse, că un colonel i-a ăis odată, că soldații nu capătă Dumineca și în sărbătorii cină caldă, fiind-că în zilele acestea soldatul iese la plimbare și bucătăresele îi tractă cu de ale mănăării.

Stransky (ceh) protestă în contra abuzului, ce se face cu liferările pentru miliții. Cere cassarea acestor abuzuri, căci alt-fel va eși cu cartea pe față și se teme, că se va face un *scandal european*.

Adi delegațiunea va țină ărășii ședință plenară.

Delegațiunea ungară, comisiunea pentru externe, a verificat alaltă-eri espunerea raportorului *Max Falk*, a primii *budgetul* ministeriului de externe și a aprobat în același timp politica urmată de contele *Goluchowski*.

Din comitatul Uniădorei.

Congregațiunea ținută în Deva, la 31 Maiu 1901.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

— Fine. —

Se dă cuvântul membrului *Francisc Hossu Longinu*, care a ăis cam următorele:

Onorată adunare generală!

După vorbirea mădușă și convingătoare a membrului *Dr. Aurel Vlad*, cu drept am așteptat, că primul oficial al administrațiunii ne va combate cu argumente, cari să ne însufe cel puțin un respect ore-care.

Dăr m'am înșelat, căci tot ce D-sa ni a spus și cum ni-a spus, nici pe de parte nu ne-a convins despre netemeinicia și ilegalitatea pasului, ce l'am fi făcut cu propunerea, ce v'am prezentat. D-l vice-span a început prin a se mira de noi, — pe când deăcă vorba este de mirare, la noi ar fi rëndul să ne mirăm, cum se potă, ca un vice span ales într'un comitat locuit în absolută majoritate de Români, să aibă curagiul a-și lua un aer, cum a făcut d-sa, când vorba este de-o pretensiune pe cât de justă, pe atât de constituțională și în loc de doveđi și pertractare serioasă să-și ia refugiu la neadevăruri, la interpretări imposibile și în urmă a ne și bănu.

Ei, apoi trebuie să constat, că memoria și cunoscințele trecutului, chiar ale celui mai recent încă, sunt parte slabă a d-lui vice-span, fiind-că ne vorbesce de pe un pedestal atât de sus, încât așindu-

un străin ar pută crede, că aici n'a fost de când e lumea decât numai „magyar világ”, ca și cum în patria noastră nu ar fi existat și nici nu ar exista decât singur numai Maghiari, — și ca și cum am fi într-o țară subjugată printr'uu crâncen rebel, unde afară de Maghiari nimeni nu are și nu potă avă drept nici să grămușde.

Cum a deăcă? D-văstră să nu știți, ori că a-ți și uitat, că înainte de anul 1848 „magyar nemzet”-ul din cine a stat?

Din nemeși, grofi și baroni.

Nu știți, ori a-ți și uitat, că după „revoluțiune”, chiar și dintre Maghiari, căți „beamtéri” mai fericeau țara în uniformele și oșindrele lor, poruncind la toți nemțese....

Au nu știți, ori a-ți și uitat, că de amar vă durea când era oprit, ca să cunvină mai mulți de trei patru și de tot pasul se simțea spionajul?

Au nu știți, ori a-ți și uitat, că pe timpul când ceriul patriei începă a se mai însenina, ce promisiuni solemne se mai făceau și ce înfrățiri se mai legau?

Au nu știți, ori a-ți uitat, că era un timp, când și pe aici erau fișpani români (Voc: cine?) Mă întrebați, că cine, — apoi bine, vă spun; mai întâi baronul *Nopeca* și tatăl său, căruia numai mai nainte i-ați votat salutare (sgomot și risete). Pardon! să nu fiă cu supărare, noi Români nu l reclamăm!

Am voit numai să vă arăt, că n'a fost lumea tot așa, precum este astăzi, și — rezumați pe istoria patriei și a celorlalte popore din lume — avem cuvinte a deduce ca sigur, că nici nu are să fiă tot așa, precum este astăzi.

De aceea șede rău d-lui vice span a vorbi așa de pe sus, ca și cum s'ar afla pe la *Dobrișin*, sau *Kecskemét*, căci vedeți, nouă nu ne impune.

D-l vice-span în loc de a-ne combate cu argumente serioase, crede a pută convinge lumea cu aceea, că ne bănușce de irredentism și gravitare în afară.

De unde și până unde suntem și putem fi noi irredentiști? Pentru-că avem convingeri politice contrare politicii guvernului?

Au nu știți, ori a-ți și uitat, că chiar și Maghiarii au avut și au diverse partide politice?

Au nu știți, ori n'ați auđit, ce au făcut contele *Széchenyi* și alți bărbați ai d-văstră, când cu ridicarea stindardului libertății, egalității și frațetății?

Când, unde și în deosebi, care dintre Români din patriă a gravitat când-va în afară?

Spuneți-ne!

Au dără noi am fost aceia, cari ne-am revoltat contra legilor sancționate? Noi am detronat dinastia, noi am adus putere străină în țară și noi am conspirat, ca *Ludovic Kossuth* cu ai săi, în străinătate? (Sgomot și desaprobarii din partea Maghiarilor. — Voc: „așa, așa a fost!” din partea Românilor).

Ei bine, ce vă tot provocați la România? — și ne tot aruncați în față, că noi gravitam spre frații noștri din statul vecin? — când un ne puteți arăta un singur cas, o singură dovadă. Apoi nici astăzi încă nu știți, că România, care și-a câștigat independența cu vitejia fiilor ei, e un stat, deși mic, dăr destul de tare, ca să n'aibă trebuință de ajutorul nostru? Au nu știți, că Români, în decursul seculilor, totdeauna au luptat în sinul acelora, cari n'au avut altă aspirațiune, decât mărirea și independența patriei și ca atari n'au putut și nu pot să graveze în afară? (Aci oratorul, întorcându-se și arătând cu mâna spre tabloul cel mare din sala comitatului, ce reprezintă plecarea lui *Ioan Huniadi Corvinul*, în război, ăice):

Apoi: „la undele de sânge, ce au curs pe Câmpul pânei, vărsat prin iatagane și paloșe de Osman, ore n'au avut acolo parte și Români?” (Sgomot, vine aprobării din partea Românilor).

Respingem deăc cu totă țaria bănușile, ce ni-se fac, și protestăm, că am fi

mai puțin patrioți, ca ori și care dintre D-văstră!

Și când și astăzi, ca totdeauna, Români contribuă cu sângele, cu avutul, cu brațul și cu inteligența lor la susținerea, fericea și mărirea patriei, cine va pută trage la îndoielă dreptul lor de-a trăi aici ca Români și a-și reclama drepturile, ce necontestabil le compet?

Ce lucru ilegal și nejust este și potă fi propunerea noastră, când noi nu cerem alta, decât să și D-văstră să ne dați mână de ajutor, ca să se delătore o nedreptate, care ađi mâne vă potă ajunge și pe D-văstră.

Au este aceea un adevăr neresturnabil, că patria noastră numai după vederile politice ale D-văstră se potă ferici?

Eu nu cred. — Din contră, am convingința, că patria noastră comună cu politica noastră mai sigur va deveni mare și puternică, decât cu a D-văstră.

În viața constituțională fiă-care partid politic își are îndreptățirea sa și nici un om cu mintea sănătoasă nu potă trage la îndoielă îndreptățirea fiă-cărui cetățen de a lupta pentru binele patriei, cum crede el mai sigur!

D-l *Szell Kalman* și partizanii săi nu vor nici mai mult, nici mai puțin, decât ca să facă aici un stat unitar național maghiar.

Cine se potă mira deăc, deăcă noi Români, — știind bine, că un asemenea stat ar fi perirea noastră, — îi facem d-sale opoziți, și-i spunem verde, că așa ceva noi nu vom permite, până capul sus ne-a sta. (Vice-spanul: „Eppen ez a baj” — chiar asta-i vina D-văstră -- Români: o fi, o fi!)

Nu este lucru înțelept a ne increde prea tare în situațiunile politice, cari sunt schimbăcioase, căci mâne ni-se potă întempla chiar aceea, ce astăzi facem altora.

Propunerea noastră, chiar acum este și justă și motivată, de aceea Vă rog să-o primiți. (Aprobării din partea română. Sgomot la Unguri.)

A luat apoi cuvântul membrul *Dr. Aurel Munteanu*, care după o introducere în limba română, a ținut o vorbire strășnică ungurască, în care a combătut pe vice-span și a arătat absurditatea interpretărilor, ce se fac din partea Ungurilor, de câte-ori vor să aplice legile contra Românilor. A mai vorbit preotul *Isidor Saturn*, din Merșor, protestând contra suspițiunilor îndreptate contra Românilor. La votare, doi Maghiari au votat cu membrii români; *Hollaky Imre*, — probabil în vederea noușor alegeri la *Baia-de-Criș*, — s'a abținut dela vot.

Majoritatea a respins propunerea Românilor.

Intr'aceea timpul a înaintat tare și ședința s'a suspendat, ca să fiă continuată după amiază la 3 ore.

Membrii români s'au prezentat și au luat parte activă și la desbaterile de după amiază, așa încât programul nu s'a putut eshauria și a rămas, ca celelalte obiecte să se desbată în altă ăi, — când apoi n'au fost decât cei din loc.

A fost interesant, că pertractările de după amiază au decurs cu multă legeritate; — mai multe propuneri și amendamente ale membrilor români s'au primit și de cătră Maghiari.

Caracteristic a fost un singur cas, în care raportorul ungar, — care ține de soți pe nepoța unui fost *Metropolit gr. cat.*, — a propus respingerea apelațiunii într'o *cestiune de școlă gr. cat.*, și pe motivul, că *Episcopul gr. cat. din Lugoși* și *protopopul gr. cat. respectiv*, nu pot reprezenta școlă în a cărei interes s'a făcut apelațiunea.

Corespondentul.

SCIRILE DILEI.

— 23 Maiu. v.

Instalare de canonici în *Blășiu*. *Duminecă*, prima ăi de *Rosalii*, s'a făcut în *Blășiu* instalarea noilor canonici. *I. V. Russu* fost *protopop* al *Sibiului*, și

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga, pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

**Cărți pentru comercianți
și funcționari de bancă:**

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, de I. C. Panfu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VIII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panfu. Conține modele de circulare, scrisori de informații, recomandări și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupoane etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panfu. Tracteză principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panfu. Această broșură conține: *afacerile de credit cambial și afacerile de bancă.* Prețul broș. 2 coroane (+ 10 bani porto).

Procent, Promil, Interese și Teoria centurilor curente de I. C. Panfu. Arată calcularea intereselor pe an, pe luni și pe zile într-un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Ideii fundamentale în economia politică de Ioan Socacu, vechi profesor la școlile com. r. din Brașov. Prețul cor. 1.30 (plus 20 b. porto.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margino la Solferina și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, și altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

„Țera noastră“. Descrierea părților Ardealului dela Murăș spre miază-zi și valea Murășului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul său, atât de calduros apreciată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

„Pintea Vitexul“, tradițiune, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Regeganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul în sat și la ôste“.

Acesta este titlul unei noue cărți, ce d-l *Ioan Pop Regeganul*, cunoscutul și meritul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 10 cr., cu posta 13 cr.

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popea*. Broșura aceasta, prezentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Reflexiuni fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthi László intitulată „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani.

Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile purtătorului de dade date de Wilhelm Niemandz. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți căți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„Bucătăreasa națională“, carte de bucate a bucătăriei române, franceze, germane și ungare. Felul bucatelor sunt înșirate toate în ordine alfabetică după numele lor. Limbajul e ușor. Costă numai cor. 1.60 (plus 40 bani porto.)

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vând cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum.

1) **Lascar Viorescu, O icônă a Moldovei din 1851 de Wilhelm de Kotzebue.** E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este adî numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) **Poesii de Veronica Micle,** regretata noastră poetă. Conține 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) **Poesii complete de Carol Scrob.** Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poeziile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

4) **Instrucțiunea gimnasticeii** în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de institutori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.) De lipsă e mai cu seamă pentru învățătorii.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de *M. C. Sufu*, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din București. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) **Poesii de F. M. Stoenscu.** Este o carte mare de 252 pag. e de exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) **„Vrei să te iubescă bărbatul?“** Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

**Hotelul comunei Zărnești,
o zidire modernă și frumoasă, situată în piață.**

Edificiul are în etagiu: o sală în mărime de 18/12 metri, 3 odăi pentru ospătărie, 3 odăi pentru pasageri, 2 odăi pentru casină, ér în parter: o locuință pentru otelier cu 5 odăi, bucătăria și cămară, 3 odăi pentru pasageri, o curte spațioasă, 2 subșoprone pentru trăsuri, grajd mare, cămară pentru lemne, ghetărie după sistemul modern și 2 pivnițe, **se dă cu ziua de 10 Iunie st. n. cu chirie** pe cale de oferte închise, licitațiune verbală, eventual din mână liberă.

Condițiuni foarte favorabile și din partea primăriei se dă tot sprijinul posibil. Este încă de observat, că întreg mobilierul hotelului aparține de asemenea comunei. Condițiunile de închiriere se pot vedea în cancelaria primăriei în orele de birou.

Ioan Vodă,
notar.

(2—3.)

Ioan St. Coleșiu,
primar.

DESCHIDERE de MAGAZIN.

Ne permitem a atrage atențiunea on. public din Brașov și dinprejurime asupra magazinului ce l'am deschis în Strada Vămiei nr. 7, cu albituri, mărunțișuri, împletituri sub firma:

BRÜDER RIEMER.

Un deposit bine asortat cu toate articolele din această branșă, precum **albituri** pentru bărbați, dame și copii, **manjele, gulere, cămăși, cravate, legături** de cel mai nou fason, **Căptușei, Chiffon, coperte, mătase** de cusut și împletit, **bumbacuri** de împletit, etc. etc. ne pune în plăcută poziție de a corespunde la ori și ce cerință.

Prețuri ieftine. { **Mărfuri solide din fabricii renumite** } Serviciu prompt.

De o cercetare numărătoasă se rogă

Proprietarii Magazinului.

APELE cele mai feruginifere **BĂILE** cele mai renumite de nămol ale **idroterapia** cea mai rațională în Ostul Europei la confluența **Dornei și Bistriței**, într-o vale plăcută a Carpaților Bucovineni, încunjurată de păduri conifere, în pitorescul treiunghiū între Ardeal, România și Bucovina

„DORNA“ în Bucovina,

la gara „Valea Putnei“, deocamdată, ultima stație a căii ferate secundare **Hatna — Câmpulung — Dorna** (2 ore depărtare de a Dorna) se află birje la sosirea fie-cărui tren.

Durata sezonului dela 1 Iunie — 30 Sept. st. n.

În monumentalul stabiliment de băi se aplică sistemele cele mai moderne. **Serviciul hidroterapieii** se află în mâinile unui personal bine scolar, din clinica prof. Winternitz.

Cure dietetice: de zăr și de lapte.

PALATUL de CURĂ (Curhaus) cuprinde un Restaurant cu saloane elegante de mâncare, o Cafenea și saloane de lectură, muzică, biliard și pentru diverse jocuri.

Afară de numeroase lozințe și Oteli private, mai stau la dispoziția publicului și **două oteluri cu 71 camere și apartamente, confortabile**, pentru prețuri moderate, cari aparțin stabilimentului de cură.

Apaducte din izvoarele Munților.

Canalisație.

Lumină electrică în efectuare.

Succese splendide între altele: la **bôle de inimă**, după sistemul dela **Nauheim**, cu băi acid-carbonice și la arteriosclerosă cu băi de nămol. **Informațiuni și prospecte** se dau la dorință gratis și franco de cătră

Administrația c. r. a stabilimentului de cură.

La comanda se rezervă camere în otelurile de cură și se pot procura și birje la gara din Valea-Putnei.

La întrebări de specialitate medicală, răspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Artur Löbel.**

Șese medeci sunt în loc, cari vorbesc românește.

Apele alcaline din sursa „Ludwig quelle“ aprobate ca beutură dietetică și bună de amestecat cu vin și sirop, aplicate și la diverse afecțiuni catarale, se pot comanda la **Administrația c. r. a stabilimentului de cură.**

În lunile Iunie și Septembrie prețurile reduse pentru băi și odăi.

Administrația c. r. a stabilimentului de cură.

3—10 (163)

Nou atelier de fotografii.

DESCHIDERE

Atelierului „REMBRANDT“

Strada vămiei Nr. 19. | Brașov. | Strada vămiei Nr. 19.

Aduc la cunoștința On. public, că **Duminecă în 26 Maiu voiu deschide**

STABILIMENT ARTISTIC DE FOTOGRAFIE

provădut cu cele mai **nouă și bune** aparate, precum și un **atelier de pictură.**

De ôre-ce atelierul cuprinde o lumină de 60 metri □ și o estensiune de 70 metri □ sunt în stare a **fotografa grupe până la 100 persoane** Servindu-mă de puteri prime și având și mijlocele sus amintite sunt în plăcuta poziție a satisface și pe cel mai pretentios public, în privința **fotografiei artistice**, cum și în toate lucrările de artă în această branșă.

Să fotografieză la ori și ce timp dîlnic dela **8—5 ôre.**

Rugând On. public de o cercetare numărătoasă sunt cu totă stima

Leopold Szinberger,

proprietarul atelierului „Rembrandt“.

Odae separată de îmbrăcăminte.